

УДК 531(075)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.85.47>

Чиченьова О. М., Новікова І. В., Ганул О. В.

ВНУТРІШНЯ ІНТУЇЦІЯ І ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ТЕХНІЧНИХ УДАРІВ ГРИ В НАСТІЛЬНИЙ ТЕНІС ТА ЗМАГАНЬ СТУДЕНТІВ

У статті розглянуто питання всебічної підготовки студентів до участі у змаганнях різного рівня. Досліджено прояви психоемоційного стану гравця під час ігор на рахунок та визначено заходи, які допоможуть знизити нервово напруження. Для більшості студентів, які навчаються в університеті технічного спрямування, дисципліна “Фізичне виховання” є одним із засобів послаблення психологічного й емоційного навантаження, що виникає під час напруженого графіку здобуття освіти. Особливо це стосується студентів I та II курсів. Перехід від шкільної парті до лав вищої освітньої школи дуже непростий і зазвичай тривалий. Прискорити цей процес адаптації до навчання, до нових умов можна завдяки перебігу змін від розумової до фізичної діяльності. На нашу думку, найбільш якісним, комфортним, доцільним варіантом викладання дисципліни “Фізичне виховання” є секційна форма, де кожен студент зможе вибрати улюблений вид спорту. Заняття покращують фізичну працездатність молододі людини, створюють фундамент для збереження рухової активності впродовж життя. Багато студентів, які отримали дипломи та закінчили навчання, продовжують займатися спортом, який вибрали в університеті.

Популярність гри в настільний теніс серед студентської молоді з кожним роком набирає обертів. Збірна команда університету має найкращі здобутки на змаганнях різного рівня. Однак зміни, які відбуваються в цьому виді спорту, дедалі більше акцентують увагу викладача на необхідності пильнувати не лише за технічною та тактичною, а й за психологічною підготовкою студента. Навчання технічних ударів гри та підвищення майстерності не обходиться без об'єднання всіх показників.

На сьогодні розвиток фізичного виховання залежить від впливу вимог суспільства, тому необхідною стає зміна вектору спрямування навчання від застарілих організаційних форм до нових, змістовних, які будуть спрямовані на підтримку та збереження здоров'я людини, її відповідальне ставлення до життя, зняття психоемоційного напруження, планування життєвої стратегії на майбутнє.

Ключові слова: інтуїція, студент, настільний теніс, внутрішня боротьба, психолог, тренер.

Аналіз систем і методичних рекомендацій із навчання студентів технічних ударів гри в настільний теніс, формування стійкого психоемоційного фону під час змагань будь-якого рівня, підтримка зацікавленості студента вибраним видом спорту на довгі роки свідчать про те, що завдяки використанню старих форм роботи (навчання) досить проблематично побачити позитивні результати, а процес оволодіння новими навичками виявиться дещо тривалішим. Створення нових проєктів і програм, адаптованих до сучасних умов, є одним із найважливіших завдань сучасної педагогіки.

Настільному тенісу притаманні деякі особливості, яких немає в інших видах спорту. У межах встановлених правил спортсмен може застосовувати на власний розсуд різні “хватки” ракетки, побудувати свою гру відповідно до індивідуального стилю, бачення й технічних особливостей. Структура руху, основні та допоміжні компоненти гри, варіації і комбінації обертання м'яча під час виконання сучасних потужних технічних ударів постійно вдосконалюються. Досвід, здобутий фахівцями спорту внаслідок досліджень та експериментів, подається в різних науково-дослідницьких виданнях, на семінарах тренерів та інших заходах, спрямованих на популяризацію зазначеного виду спорту та охоплення найбільшої кількості шанувальників гри. Настільний теніс – це ігрова філософія, що є нескінченною, як всесвіт. Ще настільний теніс вважають схожим на гру в шахи, тільки в русі. Наявність швидкої зміни ігрових ситуацій висуває особливі вимоги до гравця для миттєвого перероблення інформації, що надходить ззовні, і для здатності оцінювати постійно мінливі події, приймати адекватні рішення та швидко їх реалізовувати. Усе це вимагає високих інтелектуальних здібностей і налагодженої працездатності всіх систем організму людини. Американський учений Тімоті Голві у книзі “Внутрішня гра в теніс” зазначив: “Суть гри – не в ігрових схожих рухах та їх відмінностях, а у проникненні у світ психології гри, у пізнанні цього світу”. І хоча вислів стосувався такого виду спорту, як теніс, гравці настільного тенісу також повинні взяти до уваги цю думку [1].

Мета статті – надати характеристику впливу спортивної діяльності на психоемоційний стан студента та внутрішню боротьбу особистості, що допоможе адаптуватися до умов навчання й тренування та до змагань.

У дослідженні здійснено аналіз літературних джерел відповідного профілю та розглянуто досвід викладачів, які навчають студентів технічних ударів гри в настільний теніс із дисципліни “Фізичне виховання” та проводять заняття із цього виду спорту зі збірною командою університету, а також мають багаторічні спостереження за психоемоційним станом гравців під час спортивних заходів місцевого, регіонального чи всеукраїнського значення.

Спорт – це боротьба на два фронти: із суперником та зі своїм внутрішнім “Я”. Причому не завжди зрозуміло, на якому фронті воювати складніше. Вивчення зв'язку результативності спортивної діяльності з рівнем властивостей основних нервових процесів і психофізіологічних функцій є актуальною науково-теоретичною та прикладною проблемою сьогодення. В окремих джерелах (наприклад, у працях Г. В. Росохи,

В. С. Лизогуба, Г. В. Коробейнікова) надано пояснення, що властивості основних нервових процесів, як і комплекс інших властивостей психофізіологічних функцій, відіграють важливу роль у забезпеченні результативності спортивної діяльності. Застосування різних методичних прийомів, програмно-апаратних комплексів, за допомогою яких діагностували вплив на психіку гравця під час змагань, надало багато інформації щодо психологічної та вольової підготовки спортсмена [2].

Спортивна діяльність і поведінка людини під час змагань характеризуються особливим станом, який створює чітку картину досягнень. Адже саме спортивна боротьба та боротьба взагалі дає можливість зрозуміти сутність особистості, її моральні цінності, вчинки, спроможність, сподівання, вольові й фізичні якості. Змагання – це полігон для перевірки у студента сталості, упевненості під час виконання технічних елементів, впливу емоційного фону на його поведінку, спілкування з іншими учасниками змагального процесу, справжнього ставлення до вибраного виду спорту. Змагання також підводять певний підсумок роботи викладача та студента, надають оцінку витраченого під час навчання зусилля. На відміну від звичайних практичних занять, спортивна діяльність неодмінно позначається на психіці студента, особливо початківця. Набутий “стан страху” негативно вплине на виконання технічних ударів, елементів гри, знівелює тактичні наміри гравця, що обов’язково позначиться на свідомості, а також може супроводжуватися некомфортним станом (відчуттям психологічної “втоми”), зниженням показників загального фізичного стану [3].

Найбільший спортивний досвід студент набуває, коли часто бере участь у змаганнях різного рівня. Цей досвід допомагає значно проявити навички використання засвоєного технічного арсеналу, визначити особливий психологічний стан початківця у процесі спортивного випробування. Якщо досвіду гри на рахунок не досить, дуже часто у студента проявляються різні емоційні стани, протилежні один одному, які знижують рівень майстерності, досягнутий під час тренування, і супроводжуються певним відчуттям схвильованості, неконтрольованості ситуацій, у яких опинився студент під час спортивного заходу.

Зазвичай спостерігаються три форми страху у студентів, які беруть участь у змаганнях і мають на меті досягти хороших результатів:

а) астенична реакція, що проявляється в заціпенінні, тремтінні, недоцільних рухах, дях, вчинках. Ця форма страху розвивається за механізмом пасивно-оборонного рефлексу людини та пов’язана з гальмуванням нервових центрів. Такий стан зазвичай виникає у студента, який не відчуває себе добре підготовленим до випробувань на змаганнях технічно або фізично;

б) паніка. Цей стан розвивається за механізмом активно-оборонного рефлексу. Прояв механізмів захисту особливо спостерігається у студента, який не вірить у свої можливості, має низьку самооцінку, воліє не проявляти вольові якості та припиняє боротися, “чекає” на поразку, бажає завчасно закінчити виступ на змаганнях;

в) бойове збудження. Цей стан уособлює активність, готовність, спроможність до виконання будь-яких ігрових дій. Він притаманний упевненим у собі студентам, які мають високу оцінку власних можливостей, здатностей, таланту. Тривалість подовження стану зумовлена успішністю перебігу спортивної боротьби. Якщо перемоги становлять більшість результату, це надає студенту додаткове стимулювання до подальшого більш поглибленого навчання технічних ударів і комбінаційних тактичних схем гри.

Події, що відбуваються останнім часом у настільному тенісі, дедалі більше акцентуються на усвідомленні необхідності й важливості прояву інтелектуальної та психічної підготовки спортсмена. Сьогодні поява психолога поруч із тренером і гравцем уже ніким не сприймається як екзотика чи данина моді. Підвищення майстерності не обходиться без об’єднання фізичних можливостей організму з психологічними зусиллями. Вагомого значення набуває тісний контакт між власним тілом і розумом, оскільки їм доводиться координувати безліч процесів, що відбуваються одночасно у сфері м’язової та нервової діяльності. Для успіху такої координації доводиться здійснювати велику внутрішню роботу під час тренування та змагань. Безцінні знання набуває той, у кого вистачає мужності, рішучості за цей досвід певним чином поборотися, усвідомити та зберегти його [4].

Процес навчання техніки гри часто перебуває під тиском численних інструкцій і настанов. І нерідко трапляється так, що багато гравців ледь витримують цей безрадінний і часом нудний процес, на який його перетворюють багато фахівців. Тому дуже важливо користуватися доступною методикою навчання техніки гри, не зловживаючи казенними настановами щодо постановки оптимальної, раціональної техніки. Виявляється, що навчальний процес може бути більш ефективним і природним за умови залучення внутрішніх психологічних резервів учня. Трапляється так, що під час заняття із засвоєння технічного удару або зв’язку елементів гри викладач робить безліч поправок, надає багато настанов студенту. Вони мають виправити техніку виконання удару й довести її до майже ідеального стану. При цьому гравець, дотримуючись цих рекомендацій, начебто виправляється, а техніка руху стає досконалою. Однак у процесі такого навчання і студент, і викладач морально та психологічно “втомлюються”, відчувають зниження рівня сприйняття інформації, рівня спілкування. Гравець унаслідок такого заняття втрачає більше, оскільки здатність самостійно аналізувати та виправляти помилки, які виникають під час кожного технічного удару (а вони будуть траплятися обов’язково, адже досконалості виконання не досягнуто жодним гравцем у світі), буде частково втрачена назавжди. Гравець і надалі, під час змагального періоду чи важливої зустрічі із суперником, буде завжди озиратися на тренера з надією, що той дасть чудову пораду та забезпечить перемогу своєму підопічному.

Підсвідомо ми відчуваємо, що в будь-якій грі є два складники: “зовнішня гра” та “внутрішня гра”. Першу, відповідно до назви, ведуть із зовнішнім ворогом, долають перешкоди для досягнення зовнішніх цілей. Удосконаленню зовнішньої гри присвячено безліч наукових робіт, підручників, посібників, методичних напрацювань, у яких пропонуються численні й детальні рекомендації з подолання проблем, що виникають, і стосовно роботи в цей час усіх частин тіла у процесі виконання й застосування технічного удару. Запам'ятати всі ці настанови простіше, ніж застосувати їх на практиці. Часто трапляються такі ситуації, що в один день гравець грає відмінно, а наступного дня в нього гра не “клеїться”, “відчуття удару по м'ячу” диференціюється і почуття єдності з ракеткою ніби й не було взагалі. Буває, що під час турніру студента охоплює відчуття скутості, унаслідок чого неможливо продемонструвати те, на що він здатний. Позбутися помилкового досвіду та замінити його більш досконалим – робота тривала, дуже важка, не всім гравцям вдається це подолати [5].

Для вирішення зазначених і багатьох інших проблем необхідно звернути увагу на неприємні, проте дуже суттєві хитрощі “гри внутрішньої”, яка відбувається у свідомості та навіть у підсвідомості гравця. Під час двобою тенісист стикається з такими перешкодами, як нервозність, нездатність сконцентруватися, невпевненість у своїх силах і спроможностях, саможичування тощо, тобто бореться з тими типовими розумовими схемами, які заважають досягти прогресу й успіху.

У “внутрішній грі” розвивається мистецтво концентрації уваги без зайвої м'язової напруги, усвідомлення гравцем того факту, що для перемоги не обов'язкове надмірне напруження всіх наявних фізичних якостей. Залучення на двобій потужності вольової підготовки спортсмена буде мати значний вплив на виконання спеціалізованих рухів. Потрібно знаходити той ступінь розслаблення, що можливий лише тоді, коли розум спокійно взаємодіє з м'язами, які прагнуть максимально ефективно проявити свій потенціал. У напруженій обстановці змагань гравець, який тримає під контролем усі ігрові аспекти, сповідує закони “внутрішньої гри”, що здатні максимально розкрити найкращі якості та продемонструвати гру, яка буде не просто відмінною, а значно кращою, ніж досягнутий рівень на тренуваннях, – це і є певний крок у підвищенні майстерності. Такого гравця не збентежить ні зміна умов змагань, ні рейтинг суперника, ні інвентар, що відрізняється, ні якість м'яча, який вибраний на матч, оскільки всі психологічні процеси спортсмена будуть спрямовані тільки на ціль – досягнення перемоги, на план тактичних дій, на виконання потужних, якісних технічних ударів гри тощо.

Метою “внутрішньої гри” є найбільш повний прояв усіх резервів, які ховаються в організмі людини. У процесі вдосконалення ігрових навичок, елементів, комбінаційних тактичних схем студент, який має рівень майстерності, може не проявляти певну увагу до технічних питань, а спрямувати свої зусилля на покращення тактичного мислення.

Найпоширенішими проблемами та скаргами, з приводу яких постійно бідкаються гравці будь-якого класу, є такі:

- на тренуваннях зазвичай гра та всі елементи виконуються краще, цікавіше, блискавичніше;
- спостерігається розуміння гравцем власних помилок під час виконання технічного удару та неспроможність самостійно подолати недоліки;
- здійснюються спроби зробити удар так, як треба, проте щоразу гравець натикається на власні помилки.

У грі із “сильним” суперником спортивна боротьба досягає великого градусу нервового напруження, що не дає можливість гравцеві максимально сконцентруватися, налаштуватися на перемогу. Така ж ситуація може виникнути у грі зі “слабким” суперником. Спостерігається певний емоційний підйом (підсвідоме відчуття переваги), проте це може негативно вплинути на виконання технічних ударів, переміщення, оскільки їм буде приділятися менше уваги і внаслідок “зверхнього” ставлення до боротьби вони втрачають необхідний ступінь швидкості й потужності. Підсвідомо гравець для себе вже з'ясував, що й так перемає без напруження фізичних і вольових зусиль, концентрації уваги. У такому разі виправдовується вживаний фахівцями афоризм: “Найбільш непереможний суперник на шляху до перемог – це сам гравець”.

Нові досягнення передбачають розвиток студента в багатьох напрямках підготовки, а саме: технічній, тактичній, фізичній, а особливо психологічній. У настільному тенісі часто бувають “загадкові” випадки, коли спортсмен начебто перебуває у відмінній спортивній формі та має безліч годин тренування, проте у важливих поєдинках усі ці надбання раптово зникають. Закон гри є таким: кращим стає не той, хто швидший і сильніший, а той, хто має неперевершене бажання та волю до перемоги. Саме той, хто вміє керувати своїм психологічним станом, емоціями й поривами, має перевагу над суперником. Є таке поняття, як “програв ще до початку двобою”. Така ситуація трапляється, коли суперник має високий рівень майстерності, демонструє впевнену поведінку під час підготовки до матчу, має гарну форму (фірмовий одяг також дещо впливає на психіку гравця), тому студент під вагою цих знань і спостережень поволи втрачає впевненість у власних досягненнях та виходить на майданчик із відчуттям приреченості. Настанови й підтримка викладача-тренера можуть змінити перебіг подій, однак головне – за гравцем. Тільки його робота над негативними думками та настройками може протидіяти обставинам і виправити ситуацію.

Морально-вольові стимули є фундаментом, що визначає результативність гри. Навчитися контролювати свій емоційний і психологічний стан можна під час тренувального процесу. У постановці завдання, спрямованого на виконання певних технічних ударів, обов'язково необхідно кожного разу пропонувати студентам

гру на рахунок, щоб психіка гравця мала можливість надбати певний досвід, який надалі знадобиться під час змагань.

Психологічне тренування гравця складається з таких компонентів:

- формування мотивації;
- досягнення цілі (результату);
- подолання відчуття страху;
- формування вольової підготовки.

Важливим елементом навчального процесу є створення у студента різних мотиваційних досягнень. Якщо у гравця тривалий час немає успішних результатів, його мотиваційні спонукання стрімко знижуються. Можуть виникати думки щодо зміни виду спорту, почуття даремно втраченого часу, зневіра у своїх можливостях тощо. Допомога викладача в разі потрапляння студента у “психологічну яму” в ході спортивних змагань виведе гравця з емоціональної кризи.

Мотивація буває зовнішньою та внутрішньою. Зовнішня мотивація базується на двох напрямках, її створює оточення спортсмена.

Тренери-викладачі часто використовують два психологічні моменти: позитивне схвалення або критику дій гравця. У такий спосіб вони створюють або сприятливе середовище для тренування й спілкування, або атмосферу страху, примусовості, негативних емоцій. У спеціалізованій літературі ми бачимо багато прикладів цих двох сторін, і хоча гірша сторона не розголошується, проте вона досить суттєво присутня в навчально-тренувальному та змагальному процесах. Хороший тренер-викладач – це той, хто вмів допомогти кожному гравцеві максимально розкрити свій потенціал та використовує в роботі як схвалення, так і конструктивну критику.

Внутрішня мотивація є найефективнішою. Вона народжується всередині гравця у вигляді бажання та прагнення до досягнення мети.

Є певний набір заходів для покращення внутрішньої мотивації спортсмена:

- 1) під час тренування спаринг-партнер повинен мати майже однакову за рівнем гри підготовку (технічну, фізичну), бути цілеспрямованим, працьовитим, тоді робота двох гравців буде корисною та насиченою подіями, а “здорова” конкуренція підвищить вольові якості партнерів;
- 2) викладач повинен постійно ставити певні завдання та коригувати їх згідно з обставинами;
- 3) необхідне постійне розроблення планів тренування, щоб робота набувала систематичності й послідовності;
- 4) обов’язково потрібно відзначати навіть незначні перемоги, зростання майстерності;
- 5) необхідно змінювати атмосферу тренування та підтримувати інтерес, азарт до гри.

Чим вищими за значенням є цілі викладача та студента, тим жвавіше проходить процес навчання, розкривається ігровий потенціал спортсмена, а досягнення відбуваються не лише у спортивній діяльності, а й у житті.

Висновки. Спортивні результати студента базуються не тільки на достатньому опануванні технічних ударів та оволодінні тактикою гри в настільний теніс, а й на управлінні “внутрішнім Я”, що іноді є більшим важелем у здобутті перемоги. Психологічна підготовка, як і фізична та спеціальна, створює єдиний, непохитний фундамент для успішного засвоєння студентом техніко-тактичних прийомів і їх удосконалення, формування сталих навичок у діях та рухах. Психологічна й емоційна стійкість студента міцно пов’язана з інтелектуальним розвитком особистості, з формуванням адаптаційних здібностей та покращенням функцій стресостійкості й самостійності.

Використана література:

1. Барчукова Г. В., Богущас В. М., Матыцин О. В. Теория и методика настольного тенниса. Москва : Академия, 2006. 59 с.
2. Жданов В. Ю., Жданов И. Ю., Милоданова Ю. А. Настольный теннис: обучение за 5 шагов. Москва : Спорт, 2015. 65 с.
3. Команов В. В. Тренировочный процесс в настольном теннисе. Москва : Советский спорт, 2014. 174 с.
4. Овчаренко Т. Г. Система самостійної роботи студентів у курсі “Теорія та методика фізичного виховання”: навчальний посібник. Луцьк : Вежа, 2002. 61 с.
5. Уточкин А. С., Жданов В. Ю., Жданов И. Ю. Современный настольный теннис (удары, тренировки, стратегии). Москва, 2018. 77 с.

References:

1. Barchukova, G. V., Bogushas, V. M., Matytsin, O. V. (2006). Teoriya i metodika nastolnogo tennisa [Theory and methods of table tennis]. Moscow: Akademiya, 59 p. [in Russian].
2. Zhdanov, V. Yu., Zhdanov, I. Yu., Milodanova, Yu. A. (2015). Nastolnyiy tennis: obuchenie za 5 shagov [Table tennis: training in 5 steps]. Moscow: Sport, 65 p. [in Russian].
3. Komonov, V. V. (2014). Trenirovochnyy protsess v nastolnom tennise [Training process in table tennis]. Moscow: Sovetskiy sport, 170 p. [in Russian].
4. Ovcharenko, T. G. (2002). Sistema samostiinoi roboty studentiv u kursu “Teoriya ta metodyka fizychnoho vykhovannia”: navchalnyi posibnyk [The system of independent work of students in the course “Theory and methods of physical education”: textbook]. Lutsk: Vezha, 64 p. [in Ukrainian].
5. Utochkin, A. S., Zhdanov, V. Yu., Zhdanov, I. Yu. (2018). Sovremennyiy nastolnyiy tennis (udaryi, trenirovki, strategii) [Modern table tennis (strokes, training, strategy)]. Moscow, 79 p. [in Russian].

Chichenova O. M., Novikova I. V., Ganul O. V. Internal intuition and its importance during the educational process of technical blows of table tennis games and students' participation in competitions

The article considers the issues of comprehensive preparation of students for participation in competitions of various levels. The manifestations of the player's psycho-emotional state during games on account were studied and measures were taken to help reduce nervous tension. For most students studying at a technical university, the discipline of "Physical education" is one of the means of easing the psychological, emotional load that arises during a busy schedule of education. This is especially true for first and second year students. The transition from school to the ranks of higher education is very difficult and time-consuming. Accelerate this process of adaptation to learning, to new conditions, possibly due to changes from mental to physical activity. In my opinion, the most high-quality, comfortable, expedient variant of teaching the discipline of "Physical education" is a sectional form, where each student will be able to choose a favorite sport. Classes improve the physical performance of a young person, create a fundamental basis for maintaining physical activity throughout life. Many graduates and graduates continue to play the sport they have chosen at university.

The popularity of the game of table tennis, among student youth, is gaining momentum every year. The national team of the university has the best achievements in competitions of various levels. However, the changes taking place in this sport are increasingly emphasizing the teacher's need to pay attention not only to the technical and tactical, but also to the psychological training of the student. Learning the technical strokes of the game and improving your skills does not do without combining all the indicators.

Today, the development of physical education depends on the impact of societal requirements and it becomes necessary to change the vector of learning, from outdated organizational, to new, meaningful, forms that will be aimed at maintaining and maintaining human health, responsible attitude to life, removal psycho-emotional stress, planning a life strategy for the future.

Key words: intuition, student, table tennis, internal wrestling, psychologist, coach.

УДК 378.011.3-051:63]:001.895

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.85.48>

Чорнобай Б. В.

**ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ГОТОВНОСТІ ФАХІВЦІВ
З АГРОІНЖЕНЕРІЇ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ МАШИН**

У процесі реформування освіти в Україні в огляді світових тенденцій глобальної інтеграції та зміни освітньої парадигми сучасні реалії вимагають наявності висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця. Відповідно, зростають і вимоги до професійної підготовки фахівців закладів фахової передвищої освіти, що створює проблему формування готовності до застосування інноваційних технологій у контексті фахової підготовки та особистісного становлення майбутніх фахівців з агроінженерії. Це одне з найважливіших питань, над яким працює багато дослідників. Немає однозначного розуміння сутності цієї проблеми, а отже, немає і єдиного шляху її вирішення.

У статті визначено критерії формування готовності до застосування інноваційних технологій майбутніми фахівцями з агроінженерії (техніками-механіками) у подальшій професійній діяльності. Проведено огляд останніх публікацій щодо формування їхньої готовності, а також стосовно питань визначення критеріїв, показників та рівнів готовності.

Проведено аналіз понять "критерій" і "показник" з огляду на декілька підходів до тлумачення таких понять, зокрема педагогічного тлумачення термінів, шляхом використання тлумачних словників. З'ясовано, що "критерій" є ширшим за своїм змістом поняттям, ніж термін "показник", і визначається насамперед як "мірило". Це зазначено у тлумачних словниках та визначеннях багатьох учених, а отже, "критерій" – це правило, яким необхідно користуватися під час діагностування.

Запропоновано чотири основні критерії формування готовності: когнітивний, мотиваційний, діяльнісний, особистісний. Для кожного визначеного критерію наведено декілька показників його прояву. На основі виокремлених критеріїв і показників їх прояву розроблені такі рівні формування готовності майбутніх фахівців з агроінженерії (техніків-механіків): низький, середній, достатній і високий.

Тобто ми виокремили чотирирівневу шкалу оцінювання готовності до застосування інноваційних технологій майбутніми фахівцями в подальшій професійній діяльності. На основі цього можемо стверджувати, що просування саме за зазначеними рівнями формування готовності майбутніх фахівців може забезпечити більш якісний рівень підготовки техника-механіка.

Ключові слова: фахівець з агроінженерії, критерій, показник, рівень, інноваційні технології, готовність, заклад фахової передвищої освіти, професійна діяльність.

Реформування освіти в Україні в умовах глобалізації та інтеграції, зміни світоглядної парадигми вимагають наявності висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця з агроінженерії. Відповідно, зростають також вимоги до професійної підготовки техніків-механіків. У нормативних документах (зокрема,